

організацій, що мають аналогічний аспект своєї діяльності. Інші ініціативи, як і подальше дослідження онлайн-волонтерства стануть предметом наступних наукових розвідок.

Копилова Світлана Вікторівна

kopilova.sv@gmail.com

доцент кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та соціології

Херсонського державного університету

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КВАЛІМЕТРІЯ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Вступ. Неперервний процес формування нових потреб веде до виникнення нових соціальних послуг та підвищення якості існуючих. Ця динаміка об'єктивно ставить проблему дослідження якості послуг, у тому числі в системі соціального обслуговування. У мінливих умовах життєдіяльності сучасної людини соціальна робота покликана вирішувати спектр актуальних проблем, що виникають у соціальній сфері, активно реагувати на нові виклики суспільства та потреби людини. Професіонал в галузі соціальної роботи є провідною фігурою у забезпеченні ефективного надання соціальних послуг в умовах децентралізації влади. Від якості його професійної підготовки залежить не тільки ефективність діяльності закладів соціальної сфери, а й якість життя.

Об'єктивні тенденції розвитку глобального світу зумовлюють необхідність модернізації професійної підготовки соціальних працівників. З урахуванням вимог Болонського процесу структура вищої освіти в Україні зазнала змін. Диференціація рівнів освіти є відповіддю на зміну умов професійної діяльності. Науковці пропонують різні варіанти реалізації процесу. Набули поширення ідея гуманітаризації змісту освіти (Н.Бордовська, Т.Шамова, Т.Давиденко), формування особистісного досвіду (О.Серіков), засвоєння ціннісно-духовних основ буття (В.Ляудіс)

Виклад основного матеріалу. Відповідно до розробленої нами концепції модернізації систем антропоцентричного типу

побудовано еволюційно-динамічну модель системи професійної підготовки магістрів соціальної роботи. У ній обґрунтовано особливості змісту професійної підготовки магістрів соціальної роботи. Зміст освіти є педагогічно адаптованим надбанням людства, що тотожний за структурою людської культури. І.Лернером виділено структурні елементи змісту освіти: 1) знання про світ та способи діяльності; 2) досвід здійснення відомих способів діяльності; 3) досвід самостійного пошуку рішення нової проблеми; 4) досвід емоційного відношення до світу [2].

З урахуванням розвитку діяльності, зміна її предмета й методів позначається на змісті освіти. Встановлення еволюційної послідовності даного процесу є підґрунтям для диференціації змісту професійної підготовки фахівців. М.Каган виділяє такі види діяльності: перетворювальна, пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна, комунікаційна, художня [1]. Логічно припустити, що на рівні підготовки бакалавра у вищій школі актуалізується значення досвіду самостійного пошуку рішення нової проблеми, а на рівні підготовки магістра – досвід емоційного відношення до світу. Діяльність фахівця передбачає, що способи дії не задаються зовні, тому виникає необхідність самостійної орієнтації в ситуації, набуття недостатніх, але необхідних знань, визначення й вибір конкретних засобів дій для досягнення цілі. Тому у змісті професійної підготовки бакалаврів пріоритет має дослідницька діяльність (процес цілепокладання), способи проектно-технологічної дії. У діяльності висококваліфікованого фахівця на перше місце виходить ціннісно-орієнтаційна складова(процес цілеутворення); способи соціально-гуманітарної експертизи.

Специфічний зміст професійної підготовки магістрів у вищій школи має різне позначення: досвід емоційно-ціннісного відношення (І.Лернер), «мислення про мислення» (Ю.Кулюткін), досвід метадіяльності, виражений через особистісні функції (В.Серіков). Так, В.Серіков указує, що у структурі особистісно орієнтованого навчання мають бути компоненти з таким змістом, засвоєння якого передбачає виконання метадіяльності зі специфічними діями: оцінювання, рефлексії, упорядкування та «ранжування» власних вражень, прийняття рішень та

передбачення їх наслідків [3]. У професійній підготовці магістрів набувають значення ціннісно-сміслові аспекти регуляції діяльності. Самостійний характер діяльності професіоналів передбачає не тільки вільне орієнтування у мінливих життєвих ситуаціях, а й самостійне визначення цілей власної діяльності у відповідності до загальних цінностей сталого розвитку суспільства. Пріоритетним у змісті професійної підготовки магістрів стає досвід емоційно-ціннісного відношення. Оволодіння ним виводить студентів за межі діяльності, у сферу, яка зумовлює постановку цілей. Тим самим створюються умови розвитку мотивації удосконалення власної професійної діяльності. Постановки мети дій має здійснюватись у відповідності до об'єктивних закономірностей та наявних обставин, що визначають досяжність.

Специфіка змісту професійної підготовки магістрів соціальної роботи має бути відображена в освітньо-професійній програмі. З цією метою до навчального плану підготовки магістрів в Херсонському державному університеті уведено навчальну дисципліну «Кваліметрія в соціальній роботі». У процесі її вивчення встановлюються зв'язки з предметами, які вивчені раніше. Адаптуючи схему І.Лернера до специфіки навчальної дисципліни, побудована її логічна структура, у якій враховано: 1) предмет діяльності, що відповідає рівню сучасної науки; якість системи розглядається не тільки як предмет оцінювання, а й як результат еволюційного розвитку; 2) методи вимірювання якості соціальних об'єктів; роль контролю у підвищенні ефективності надання соціальних послуг; 3) динаміка розвитку соціального об'єкта та її вплив критерії якості; співвідношення вимірювання, контролю й оцінки якості; 4) проблема стандартизації соціальних послуг і соціального обслуговування; місце оцінки якості в системі соціального обслуговування.

Висновки. Таким чином, з метою підготовки майбутніх професіоналів до надання соціальних послуг в умовах децентралізації влади виникає необхідність оволодіння досвідом ціннісно-орієнтаційної діяльності. Реалізація цього завдання може бути здійснена через введення до навчального плану підготовки магістрів дисципліни «Кваліметрія в соціальній роботі».

Список посилань:

1. Каган М. С. Человеческая деятельность. (Опыт системного анализа). М., Политиздат, 1974. – 328 с.
2. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
3. Сериков В. В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем. М., 1999. – 272 с.

Кримчак Людмила Юрійвна

L.Krymchak308@i.ua

кандидат педагогічних наук, доцент ФМТДР
Дніпровського національного університету ім. Олеса Гончара

Астахова Надія Сергійвна

студентка магістратури спеціальності «Соціальна робота»
ФМТДР ДНУ ім. Олеса Гончара

АДАПТАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ

Адаптація випускників інтернатних закладів до самостійного життя виступає однією з найбільш гострих проблем системи інституційного виховання. Традиційні підходи до організації життя, виховання та навчання дітей-сиріт в інтернатах не задовольняють сучасне українське суспільство. Наявність соціально-психологічних труднощів в адаптації до самостійного життя доводить, що часто вони є наслідком тих інституційних негараздів, які досі мають місце в роботі інтернатних закладів.

Так, бажана свобода для багатьох випускників стає тягарем. Їм вперше доводиться самостійно вибудовувати та організовувати життєвий простір, «вбудовуватися» у нову соціальну структуру та процеси. Не дивлячись на наявність великої кількості життєвих перспектив, випускники інтернатних закладів відчують значні труднощі в обранні подальшої життєвої стратегії. Реалізація такого вибору ускладнена відсутністю моделей поведінки для наслідування та близьких людей, зацікавлених у їх долі.

У самостійному житті сироти часто опиняються в стані «соціальної дезадаптованості». Незрілий інфантилізм,